

1970 APR 16

214

ÚJ MAGYAR KINCSEK

A város fürdője

Három medencével avatták * Az orvosok reggel jönnek * Törzsvendég Honoluluból

Mi mindennek nevezték? Gyógyító, csodatevő, megújító, álomba ringató...

A városban sok helyütt felbugyogó, naponként önmagát ajándékozó víz, különböző hőfokon, de mindenütt ugyanaz, mint amiről annak idején a török utazó, Cselebi az elfúlásig áradozott. Budapest mélyéről pezseg fel, szétpermetező gyöngyszemei egy kimeríthetetlen föld alatti kincsestár drágakövei.

Valahányszor azt hallok, hogy Budapest fürdőváros, mindig arra gondolok: vízben van valami titokzatoság. Kosztolányi a Hétben vallott róla: „Mindnyájan szeretjük a magyar fürdőt, reménytelenül. El bennük valami rozoga romantika, valami kedves ábránd, valami, ami a miénk. Lehet, hogy a régi régi emlékeinkkel fognak meg.” Ez lehet az. Akkor is megérezhetjük, ha csak ismerkedünk vele. Mint én a Szabadság-fürdővel.

Ilyen, romantikával, felröppenő kis Duna-parti legendákkal megírt története is csak egy fürdőnek lehet. Az Alföldön, Algyón, ezt már az iskolások is tudja: vizet kerestek s olaj szökött a magasba. A folyóparti sitrakodó területén, Angyalföldön olajért fúrtak le a negyvenes években, s melegvízforrásokra bukkantak. A kerületiek azt beszélik: negyvenötben a budai Várból ide lóttak a németek, a bombatölcsérből tizenkét méternyi magasságban lövellt a 41 fokos víz. A katonák levetköztek, fürdöztek, ruhát mostak.

Volt egy időszak, amikor száz és száz „magánstrand” alakult, a környékbeliek kutakát ástak, s beleültek, mint egy meleg vízzel telt fürdőkádba. Az egyik gyár nagy acélsövet szállított ide, a munkások kiképezték zuhanyozónak. Természetesen megjelent egy pepitasapkás, vörös képű férfi is, drótketrecet eszkábált össze, megfelelő ellenérték fejében vállalta a ruhák őrzését.

1948. szeptember 4-én avatták fel, három medencével s egy öltözővel az Angyalföldnek szánt népfürdőt. A földmunkák legnagyobb részét társadalmi munkában végezték, főleg angyalföldiek, de átjártak segíteni más kerületekből, Óbudáról is.

Dagály néven vált ismertté. A népnyelv azonban nem elégedett meg ennyivel, játékos kedve szebbre futotta. Első medencéjét alakja miatt „vesemedencének”, magát a Szabadság-fürdőt „aranylávornak” keresztelte el.

Az irodában egy 69 éves férfit találok. Az első üzemvezető, Warnusz Nándor. Hatvanegyben vonult nyugdíjba, azóta hetenként egyszer bejár, helyettesíteni — az üzemvezetőt.

A szakmától nem tudott, nem is akart búcsút venni, s bár kilenc éve nyugdíjba ment, azóta rendbe tette a Palatinust, megindította a csepeli fürdőt, vezette a Csabagyöngyét, három évig irányította a Goltota utcai fürdőt — ötszáz forintos kíségetésként.

— Konzervgyári alkalmazott voltam: 1931-ben az utcára tettem. Kitanultam a fürdőszakmát, azóta képtelen lennék megválni tőle. Fürdőmester voltam, — ez a szép magyar szó erre, nem amit manapság használnak — a Lukácsban, Hévízen, Egerben, tíz évig Hajdúszoboszlón.

A Dagály indulásakor támadt az ötlete: nagy tömeg fogadására mind a szekrény-, mind a kabinsor nehézkés: bevezette a ruhátárrendszert. Azóta jó néhány fürdő követte a példát.

— Hányan váltottak jegyet az első napra?

— Bár hideg volt, tízezerrel többen.

— A legforgalmasabb év?

— 51-ben vagy 52-ben egymillió 300 ezer vendéget fogadtunk. Ebből egymillió 100 ezer volt a nyári látogató.

Budapest s egyben az ország legnagyobb befogadóképességű fürdőjében — hét medence, három öltöző — 35,7 Celsius fokos vízzel töltik fel a medencéket.

A téli nyitottban afféle vízi majális hangulata fogad. A kőpárkányon sportszatyrok, aktatáskák, női bevásárlóhálók. Napnak

tárt arcok, itt-ott tavaszi tereferére gyűlö társaságok, óvatosan úszkáló férfiak, haját cibáló iskolás lányok, táskarádiózó komoly urak, beszélgető partnert kutató idősebb hölgyek. A sarokban két, világi zajoktól elzárkózott párbajozó sakkmérkőzést vív.

— Kik járnak ide?

A pénztárosnő elnézően mosolyog, mert azt hiszem, hogy a törzsvendégek csak is angyalföldiek. Még a Józsefvárosból is elvillamosznak a Dagályért. Kora reggel az orvosok kezdik a sort, később hivatalnokok, délelőtt nyugdíjasok, diákok jönnek, kora délután színészek — szinte a József Attila Színház egész társulata —, majd a gyári műszakot befejezők.

Télen hét-nyolcszáz vendég... De ha beköszönt a kánikula, naponta 15—20 ezren is vannak. A múlt évben 36 ezer volt a napi csúcs. Ot esztendője, egyik vasárnap, ötvenezren rohanták meg őket.

A pénztárosnő két jegyeladás között az ablakhoz hajol:

— Tudja, honnan kaptam ma levelet? Honoluluból. Az egyik külföldi törzsvendégunktől.

Kósa Csaba